

Opleidingsmateriaal van het EUAA in het kader van de oorlog in Oekraïne

april 2022

Manuscript voltooid in april 2022.

Noch het Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA) zelf, noch enige persoon die optreedt namens het EUAA, is verantwoordelijk voor het eventuele gebruik van de informatie in deze publicatie.

EN PDF ISBN 978-92-9487-411-5 doi: 10.2847/987605 BZ-07-22-228-NL-N

© Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA), 2022

Omslagillustratie © iStock.com/

Overname met bronvermelding toegestaan. Voor gebruik of reproductie van foto's of ander materiaal waarvan het auteursrecht niet bij het EUAA berust, moet rechtstreeks toestemming aan de rechthebbende worden gevraagd.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord.....	4
EUAA-opleiding in het kader van de oorlog in Oekraïne	5
Cursussen/modules in het opleidingsprogramma:.....	6
1.1. Inleiding tot het rechtskader inzake grondrechten en internationale bescherming in de EU	6
1.2. Tijdelijke bescherming: inzicht in het huidige kader in verband met de oorlog in Oekraïne.....	6
1.3. Inleiding tot ethische en beroepsmatige normen	7
1.4. Inleiding tot kwetsbaarheid	7
1.5. Mensenhandel (niveau 1).....	8
1.6. Inleiding tot communicatie voor asiel- en opvangfunctionarissen	8
1.7. Communicatie met en informatieverstrekking aan ontheemden uit Oekraïne	9
1.8. Communicatie met mensen die traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt	9
1.9. Communicatie met ontheemde kinderen.....	10
Aanvullende modules in het asielcurriculum van het EUAA	12
1.10. Opvang van kwetsbare personen: vaststelling van kwetsbaarheid en bieden van initiële steun (blok A).....	12
1.11. Opvang van kwetsbare personen: analyse van behoeften en ontwerp van interventies (blok B).....	12
Aanvullende EUAA-cursussen	14

Voorwoord

In februari 2022 is het Russische leger een grootschalige invasie begonnen in Oekraïne en het conflict tussen de Oekraïense strijdkrachten en de Russische indringers duurt nu nog voort. Het EUAA reageerde snel met ondersteuning voor de lidstaten die bescherming (verwachten te) bieden aan de meer dan vier miljoen vluchtelingen uit Oekraïne die hun toevlucht hebben gezocht in de Europese Unie.

Op verzoek van de lidstaten ondersteunt het EUAA de autoriteiten bij de uitvoering van het besluit van de Raad van 4 maart 2022¹, dat tijdelijke bescherming verleent aan onderdanen van Oekraïne, hun naaste familieleden alsmede onderdanen van derde landen totdat zij onder veilige en duurzame omstandigheden weer kunnen terugkeren. Het is voor het eerst dat de richtlijn tijdelijke bescherming in werking is gesteld. Daarom verzorgt het EUAA ook opleidingen op het gebied van de uitvoering van deze richtlijn.

Ter ondersteuning van de lidstaten bij de snelle opbouw van hun capaciteit om de plotselinge toestroom op te vangen, brengt het EUAA deze brochure uit, die een overzicht biedt van een aantal relevante beschikbare opleidingsmodules uit het Europees asielcurriculum. Deze modules stellen nieuwe en huidige medewerkers op het gebied van opvang en asiel in staat vaardigheden op te doen in bijvoorbeeld het identificeren van potentiële slachtoffers van mensenhandel, het herkennen en ondersteunen van kwetsbare personen en het verstrekken van informatie aan pas aangekomen vluchtelingen.

Nina Gregori

Uitvoerend directeur van het Asielagentschap van de Europese Unie

¹ [Uitvoeringsbesluit \(EU\) 2022/382 van de Raad van 4 maart 2022 tot vaststelling van het bestaan van een massale toestroom van ontheemden uit Oekraïne in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2001/55/EG, en tot invoering van tijdelijke bescherming naar aanleiding daarvan.](#)

EUAA-opleiding in het kader van de oorlog in Oekraïne

Het Europees asielcurriculum bevat verschillende cursussen en modules die van nut kunnen zijn voor ambtenaren en andere personen die namens nationale instanties op diverse manieren hulp bieden aan mensen die de oorlog in Oekraïne ontvluchten.

De doelgroep omvat alle personeelsleden die met Oekraïense vluchtelingen werken, met name in het kader van de richtlijn tijdelijke bescherming. Dit zijn:

- nieuwe medewerkers, onder wie ambtenaren die voor nationale asiel- en/of opvangautoriteiten werken, en
- ervaren asiel- en opvangambtenaren.

Afhankelijk van de nationale context en opzet kunnen de voornoemde personen in verschillende hoedanigheden actief zijn (bv. als informatieverstrekkers, registratieambtenaren of functionarissen voor eerstelijnsopvang).

Op basis van de taken die moeten worden vervuld en het competentieniveau van de personen die bij de informatieverstrekking betrokken zijn, bestrijkt de opleiding de volgende gebieden:

1. zachte vaardigheden in verband met werkstromen voor communicatie en informatieverstrekking,
2. de context van tijdelijke bescherming,
3. het vaststellen van kwetsbare personen, met name kinderen en mogelijke slachtoffers van mensenhandel.

Voor meer informatie kunt u terecht bij uw nationale contactpunt voor opleiding.

Als u meer te weten wilt komen over EUAA-opleidingen, ga dan naar de pagina [Training](#) op de EUAA-website, waar u ook onze [opleidingscatalogus](#) kunt downloaden (beschikbaar in alle talen van de EU).

Cursussen/modules in het opleidingsprogramma:

1.1. Inleiding tot het rechtskader inzake grondrechten en internationale bescherming in de EU

Deze module heeft tot doel deelnemers basiskennis bij te brengen over de belangrijkste wettelijke bepalingen met betrekking tot internationale bescherming in de Europese Unie volgens internationaal recht en het Unierecht. De deelnemer doet kennis op over de belangrijkste grondrechten met betrekking tot toegang tot de asielprocedure: het beginsel van non-refoulement en het recht op asiel. De module biedt daarnaast een algemeen overzicht van de pijlers van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (CEAS) en legt hierbij de nadruk op de belangrijkste definities en de hoofdstappen van het asielproces.

Hoofddoelgroep	Nieuwe medewerkers die actief zijn op het gebied van asiel, opvang en tijdelijke bescherming
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none">• De belangrijkste grondrechten herkennen die relevant zijn voor toegang tot de asielprocedure• De hoofddoelen vaststellen van de rechtsinstrumenten waarin het gemeenschappelijk Europees asielstelsel voorziet
Lesvorm	Onlinestudie
Duur	6 uur

1.2. Tijdelijke bescherming: inzicht in het huidige kader in verband met de oorlog in Oekraïne

Nu de richtlijn tijdelijke bescherming in werking is gesteld, heeft het EUAA een korte opleidingssessie ontwikkeld om EU-ambtenaren die de nieuwe bepalingen moeten toepassen, bekend te maken met het EU-kader voor tijdelijke bescherming. In het licht van de EU-bepalingen en de richtsnoeren van de Europese Commissie wordt uitleg gegeven over basisconcepten in verband met tijdelijke bescherming.

Hoofddoelgroep	Alle medewerkers die zich bezighouden met aangelegenheden op het gebied van tijdelijke bescherming
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none">• In grote lijnen de hoofdaspecten kunnen beschrijven die verband houden met de inwerkingstelling en uitvoering van de richtlijn tijdelijke bescherming op EU-niveau in overeenstemming met de richtlijn zelf, het uitvoeringsbesluit van de Raad en andere relevante richtsnoeren

Lesvorm	Webinar
Duur	3,5 uur

1.3. Inleiding tot ethische en beroepsmatige normen

Deze module dient ter inleiding op de grondbeginselen van beroepsnormen, gedragscodes en waarden op het gebied van asiel en opvang. Er wordt ingegaan op de beginselen van vertrouwelijkheid en verantwoording, alsook op de juiste gedragingen om een professionele en respectvolle dienstverlening te waarborgen.

Hoofddoelgroep	Alle medewerkers die zich bezighouden met aangelegenheden op het gebied van tijdelijke bescherming
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none"> Ethische en beroepsmatige normen, met inbegrip van vertrouwelijkheid, herkennen in verband met asiel en opvang Aspecten van culturele diversiteit en gevoeligheid herkennen in asielgerelateerde professionele situaties Inbreuken op asielgerelateerde gedragscodes en waarden en de mogelijke gevolgen ervan herkennen Gedragingen vaststellen die een professionele en respectvolle dienstverlening bevorderen in multiculturele contexten op asiel- en opvanggebied
Lesvorm	Onlinestudie
Duur	Ongeveer 5 uur

1.4. Inleiding tot kwetsbaarheid

Deze module heeft tot doel deelnemers de benodigde kennis en vaardigheden bij te brengen voor het vroegtijdig identificeren van verzoekers om internationale bescherming die mogelijk kwetsbaar zijn en bijzondere behoeften hebben die moeten worden vervuld.

Hoofddoelgroep	Alle medewerkers die zich bezighouden met aangelegenheden op het gebied van tijdelijke bescherming
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none"> Beseffen hoe het begrip “kwetsbaarheid” van toepassing is in asielcontexten De categorieën en hoofdindicatoren van kwetsbaarheid herkennen in verband met asiel Personen vaststellen die mogelijk bijzondere behoeften hebben in verband met asiel
Lesvorm	Onlinestudie

Duur	10-12 uur
-------------	-----------

1.5. Mensenhandel (niveau 1)

Deze module bestaat uit twee niveaus. Het eerste niveau vergroot het bewustzijn van (potentiële) slachtoffers van mensenhandel. Het doel is om de benodigde kennis en vaardigheden bij te brengen om potentiële slachtoffers van mensenhandel te herkennen en het eerste contact in goede banen te leiden.

Hoofddoelgroep	Asielambtenaren en andere functionarissen die in contact komen met (potentiële) slachtoffers van mensenhandel
Leerresultaten	Niveau 1 <ul style="list-style-type: none">• Tekenen van mensenhandel opmerken• Uitleggen hoe het eerste contact met een (potentieel) slachtoffer van mensenhandel in goede banen kan worden geleid
Lesvorm	Onlinestudie + webinar
Duur	10 uur

1.6. Inleiding tot communicatie voor asiel- en opvangfunctionarissen

Deze module heeft tot doel functionarissen in asielcontexten te voorzien van de benodigde kennis om in hun dagelijks werk doeltreffend te kunnen communiceren. De opleiding combineert kernbeginselen van de communicatietheorie met ondervragingstechnieken in interculturele asielcontexten.

Hoofddoelgroep	Nieuwe medewerkers die actief zijn op het gebied van asiel, opvang en tijdelijke bescherming
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none">• Doeltreffende communicatietechnieken vaststellen om informatie te verstrekken en asielzoekers ertoe te brengen hun verhaal te vertellen• Communicatie-interventies bepalen die in asielcontexten van belang zijn om communicatiestoornissen vanwege interculturele verschillen zoveel mogelijk te beperken.
Lesvorm	Onlinestudie
Duur	5 uur

1.7. Communicatie met en informatieverstrekking aan ontheemden uit Oekraïne

Deze module heeft tot doel deelnemers vaardigheden bij te brengen in het opzetten en uitvoeren van interculturele communicatiestrategieën met verschillende subdoelgroepen. Er wordt uiteengezet hoe de informatiebehoeften van ontheemden kunnen worden beoordeeld, waardoor deelnemers in staat worden gesteld om doeltreffende boodschappen op te stellen en te verspreiden, onder meer met behulp van instrumenten en producten voor informatieverstrekking van het EUAA. De deelnemers leren hoe zij een aantal geëigende kanalen kunnen gebruiken die aansluiten bij de communicatiegewoonten van verschillende subdoelgroepen.

Hoofddoelgroep	Asiel- en opvangambtenaren en andere actoren die betrokken zijn bij de informatieverstrekking aan verzoekers en andere ontheemden
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Informatiebehoeften van ontheemden vaststellen en daarbij rekening houden met diversiteit en modellen voor uitwisseling van informatie in verschillende subdoelgroepen • Toegankelijke boodschappen via geëigende en beschikbare kanalen aanpassen en verspreiden
Lesvorm	Webinar
Duur	3,5 uur

1.8. Communicatie met mensen die traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt

Mensen kunnen traumatische ervaringen beleven in de diverse stadia van ontheemding: vóór de migratie – door blootstelling aan een gewapend conflict, geweld, extreme armoede, mensenrechtenschendingen/vervolging – tijdens de reis en doortocht, of na de ontheemding – door hun onzekere rechtspositie, detentie, slechte levensomstandigheden, scheiding van familie en ondersteuningsnetwerken, discriminerende ervaringen, uitdagingen in verband met hun identiteit of andere integratieproblemen.

Het doel van deze sessie bestaat erin een aantal relevante risico's en beschermende factoren te onderzoeken met betrekking tot mensen die zijn blootgesteld aan trauma. De sessie is gericht op passende communicatie met personen die hebben geleden onder traumatische gebeurtenissen tijdens ontheemding, om de deelnemers te leren zo goed mogelijk met reacties om te gaan en traumatisering te voorkomen. Een aanvullend onderdeel van deze sessie is gewijd aan plaatsvervangend trauma onder functionarissen en aan enkele belangrijke technieken waarmee de weerbaarheid van functionarissen die met overlevenden werken, kan worden versterkt.

Hoofddoelgroep	Asiel- en opvangambtenaren en andere actoren die betrokken zijn bij informatieverstrekking aan verzoekers en andere ontheemden
Leerdoelstellingen	<ul style="list-style-type: none">• De impact kunnen beschrijven van traumatische gebeurtenissen in verband met ontheemding en eventuele bijzondere behoeften vaststellen van mensen die een trauma hebben overleefd• Verschillende communicatietechnieken toepassen om traumatisering te voorkomen en reacties op stressvolle momenten te beheersen• Basistechnieken schetsen voor de vaststelling van plaatsvervangend trauma en de weerbaarheid onder functionarissen bevorderen
Lesvorm	Webinar
Duur	3,5 uur

1.9. Communicatie met ontheemde kinderen

Communicatie met ontheemde kinderen en jongeren vindt plaats binnen een breed scala van contexten die verband houden met asielprocessen en opvang en, meer recent, tijdelijke bescherming. Asiel- en opvangfunctionarissen communiceren rechtstreeks met kinderen en jongeren om meer te weten te komen over hen en de omstandigheden waarin hun familie verkeert, hun bijzondere behoeften te beoordelen, bepaalde procedures uit te voeren of hun meningen te achterhalen over beslissingen die van invloed kunnen zijn op hun leven. Om met kinderen een goede verstandhouding en relatie op te bouwen, en om hen te kunnen ondersteunen, moeten deze functionarissen in staat zijn hun taal en communicatiestijl aan te passen. In deze sessie verwerven deelnemers basisinzicht in het bestaande wets- en beleidskader voor kinderen in een asiel- en opvangcontext. Zij doen basisvaardigheid op in het vaststellen van de kwetsbaarheid en de bijzondere behoeften van kinderen en in het bepalen van de noodzakelijke waarborgen. Bovendien worden zij worden getraind in op leeftijd afgestemde communicatie.

Hoofddoelgroep	Asiel- en opvangambtenaren (waaronder ambtenaren die te maken krijgen met kinderen in verband met tijdelijke bescherming)
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none">• De bijzondere behoeften van kinderen vaststellen en passende waarborgen toepassen in alle asielprocessen waarbij kinderen betrokken zijn (procedures/opvang) in overeenstemming met belangrijke wets- en beleidskaders op internationaal, regionaal en nationaal niveau over de rechten van kinderen in asielcontexten• Een op kinderen gerichte aanpak hanteren en doeltreffende communicatievaardigheden toepassen in de omgang met kinderen (en de begeleidende belanghebbenden) op het gebied van asiel en opvang Bij

	deze thematische sessie maken de deelnemers kennis met het internationale wettelijke kader voor kinderen in asielprocessen
Lesvorm	Webinar
Duur	6 uur

Aanvullende modules in het asielcurriculum van het EUAA

1.10. Opvang van kwetsbare personen: vaststelling van kwetsbaarheid en bieden van initiële steun (blok A)

Deze module gaat over het concept van kwetsbaarheid in de opvangcontext. Er wordt een beschrijving gegeven van verschillende categorieën kwetsbare personen, waarbij de aandacht vooral uitgaat naar de implicaties van kwetsbaarheden voor opvangbehoeften, kwetsbaarheidsindicatoren, beschermende factoren en eerste stappen ter ondersteuning van verzoekers met bijzondere opvangbehoeften, psychologische eerste hulp, alsook vooroordelen en manieren om deze tegen te gaan. Ook wordt beschreven hoe objectieve verslagen met opmerkingen over kwetsbaarheid, de basisbeginselen van de toewijzing van faciliteiten en woonruimte aan kwetsbare personen en informatieverstrekking aan kwetsbare personen moeten worden opgesteld.

Hoofddoelgroep	Asiel- en opvangfunctionarissen in rechtstreeks contact met verzoekers om internationale bescherming in het opvangstelsel
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none">• Kwetsbaarheidsindicatoren, categorieën kwetsbare personen en de implicaties van kwetsbaarheden van verzoekers voor bijzondere opvangbehoeften beschrijven• Technieken en procedures toepassen om asielzoekers met bijzondere opvangbehoeften te herkennen en te bepalen hoe met hen moet worden gecommuniceerd• Ondersteuning voor verzoekers met bijzondere opvangbehoeften in gang zetten
Lesvorm	Onlinestudie en webinar
Duur	Ongeveer 20-30 uur onlinestudie, gevolgd door een 1 dag durend webinar

1.11. Opvang van kwetsbare personen: analyse van behoeften en ontwerp van interventies (blok B)

Deze module is gericht op het belang van het meenemen van de behoeften die voortvloeien uit kwetsbaarheden van verzoekers in opvangbesluiten en -maatregelen, het uitvoeren van een beoordeling van bijzondere opvangbehoeften bij een verzoeker om internationale

bescherming en het ontwikkelen en evalueren van persoonlijke opvangplannen in de context van bestaande en zich ontwikkelende kwetsbaarheden. Het doel van deze module is om opvangambtenaren te laten begrijpen hoe kwetsbaarheden van invloed zijn op de opvangbehoeften. Idealiter hebben de deelnemers de module “Opvang van kwetsbare personen: vaststelling van kwetsbaarheid en bieden van initiële steun (blok A)” afgerond voordat zij met deze module beginnen.

Hoofddoelgroep	Opvang- en asielfunctionarissen in rechtstreeks contact met verzoekers om internationale bescherming in het opvangstelsel
Leerresultaten	<ul style="list-style-type: none">• De potentiële gevolgen van specifieke kwetsbaarheden voor opvangbehoeften beschrijven• De bijzondere opvangbehoeften van verzoekers beoordelen• Persoonlijke opvangplannen van asielzoekers opstellen en evalueren in de context van bestaande en zich ontwikkelende kwetsbaarheden
Lesvorm	Onlinestudie en webinar
Duur	Ongeveer 15 uur onlinestudie, gevolgd door een 1 dag durend webinar

Aanvullende EUAA-cursussen

Naargelang van de behoeften kunnen er in het kader van bij- en nascholing opleidingen worden ontwikkeld en verzorgd over onderwerpen die voor de lidstaten van onmiddellijk belang zijn in verband met de oorlog in Oekraïne, waaronder met name informatieverstrekking. Er wordt momenteel gewerkt aan speciale webinars die op bepaalde aspecten van informatieverstrekking gericht zijn en in de komende maanden kunnen worden opgenomen in het opleidingsprogramma: omgang met geruchten, communicatie in noodsituaties, beoordeling van informatie- en communicatiebehoeften.

Bovendien kunnen er aan ervaren opvangambtenaren thematische sessies worden aangeboden over de vaststelling en verlening van directe steun aan slachtoffers van seksueel en op gender gebaseerd geweld, alsmede sessies over conflictbeheersing.

Tot slot kan gezien de zeer veeleisende werkomgeving en de impact op de betrokken medewerkers ook een thematische sessie worden aangeboden op het gebied van persoonlijk welzijn.

